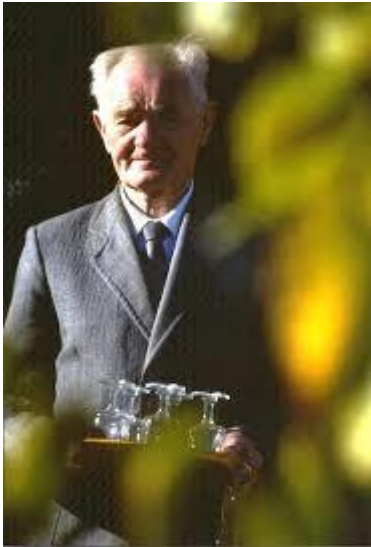

21. Pap Miklós tanár életműve

Kategória: kulturális örökség

Az érték helyszínének leírása, rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

Pap Miklós (Diósgyőr, 1912. július 21.- Budapest, 2010. december 28.) Anyja neve: Bohus Antónia, apja Pap György (erdész) az I. világháborúban Przemyslnél megsebesül, meghal. (Diósgyőrben, a hősök temetőjében nyugszik.) Egyetlen testvére is kicsi korában hunyt el, így özvegy édesanyja egyedül neveli, taníttatja. Iskoláit, mint hadiárva a Felvidéken (Rózsahegyen) kezdi, de Trianon miatt hamarosan Diósgyőrben folytatja. A miskolci Fráter György Királyi Katolikus Főgimnázium után 1931-35 között a szegedi Állami Polgáriskolai Tanárképző Főiskolán szerez földrajz-természetrájk-vegytan szakos diplomát. Tanári pályáját Diósgyőrben kezdi, mint fizetés nélküli oktató, majd Zalaszentgrótra kerül (Zala m.), majd 1936-39-ig kinevezik Elekre (Békés m.) helyettes tanárnak. 1939-ben Szerencsre kerül a Polgári Fiúiskolához, 1943-ban pedig Tokajba a Polgári Iskola igazgatójának. 1940-ben megnősül, felesége Waldhauser Gizella tanítónő lesz. Két gyermekük születik. (1941. György, 1948. Gizella) Mindketten cserkész-vezetők.

1944. októberében hívják be katonának, mint póttartalékost. Hamburgnál angol fogságba esik, 1945. októberében tér haza. 1948-ban, mint igazgatóval, még vele hajtják végre az összevonást az állami iskolákkal, azután leváltják, de az iskolánál marad tanári beosztásban Tokajban.

1948-ban a centenáriumi ünnepekre kezdi összegyűjteni diákjaival a háborúban és utána is pusztuló történelmi értékeket, amelyeket 1952-ben már saját erőből kialakított nyilvános gyűjteményként tekinthetnek meg a látogatók – iskolások vezetésével. Pap Miklós 1955-ben, majd 1958-ban tesz előterjesztést a Művelődésügyi Minisztériumnak Helytörténeti Gyűjtemény elhelyezésére, de csak 1962-ben nyithatta meg állandó kiállítását a Templom Múzeum, majd 1985-ben kap új, végleges helyet. 1963-ban, amikor csatlakozott a Megyei

Múzeumi Szervezethez: 175 régészeti, 104 történeti, 81 iparművészeti, 64 irodalmi, 315 numizmatikai, 38 képzőművészeti, 574 néprajzi tárgyból, 19 térképből, 237 fényképből, 568 filmnegatívból, 36 metszetből, 181 okmányból és 260 adattári anyagból állt a gyűjtemény, amit (anyagi források nélkül) a tokajiakkal gyűjtött össze, és adott át a köznek. Tanári hivatása mellett vezette a gyűjteményt, létrehozva a kezdetektől nyugdíjazásáig (1972.) az iskolások Honismereti Szakkörét és a felnőttek Múzeumbaráti Körét – az országos honismereti mozgalmakat éveken megelőzően. Emellett összegyűjtötte Tokaj földrajzi neveit, dűlőneveit, régi szőlőfajtaikat, pincéinek leírását, neves házainak történetét (műemlékké nyilvánításának előterjesztésével), megírta iskoláinak és szerzetesrendjeinek történetét, mese-és mondavilágát, népdalkincsét, boros nótákat boros címkéket, boros exlibriszeket és a helyi festők műveit gyűjtötte. Természetesen a borral, szőlőfeldolgozással összefüggő témák, tárgyak gyűjtésével is foglalkozott, elsősorban azért, hogy kibővíthesse a Templom Múzeumot egy 1974-ben nyíló, régi kétszintes pincében a Pincemúzeummal. Elsőnek javasolta a vár rendezési terveit, és természetvédelmi területté nyilvánítását a Kopasz-hegy élővilágával együtt. Rendezvényeket szervezett és előadásokat tartott tokaji témákról, tagja volt a TIT-nek, a Néprajzi Társaságnak, a Történelmi Társulatnak, a Pedagógus Szakszervezetnek, a megyei és helyi Népfront Bizottságnak, a Honismereti Mozgalomnak, a megyei Műemlékvédelmi Albizottságnak, az Idegenforgalmi Albizottságnak, a Környezet-, és Természetvédelmi Bizottságnak, vezette 40 évig a helyi meteorológiai állomást. Alapító tagja volt a sátorlajaujhelyi Kazinczy Társaságnak, írt Tokajról a turistáknak útikalauzt, részt vett Tokajról készült ismeretterjesztő riportok, filmek létrehozásában. Számtalan szakdolgozatnál segítette a fiatalokat. Könyvtárat hozott létre a múzeumban szőlészeti-borászati szakkönyvekből, Tokajról szóló publikációkból, de bővítette a történelmi adattár anyagát is folyamatosan. Tokaji monográfia kiadására (szerzőtársakkal) készült 1973-ban, Tokaj 900 éves fennállásának évfordulójára. Pénz hiányában ez nem valósulhatott meg, s bár a majdnem kész kéziratokat átadta a Tokaji Múzeum új vezetőjének, ekkor már új szakemberek írták meg az új monográfiát.

A kultúráért 1962-ben, 1968-ban, 1976-ban kapott kitüntetést, 1984-ben megkapta a TIT Aranykoszorús Jelvényét, kétszer a Herman Ottó emlékérmét, 1982-ben és 1985-ben a Munka Érdemrend ezüst fokozatát, 1987-ben Tokaj díszpolgárává avatták.

1984-ben meghalt első felesége, 1985-ben pedig fia. Kiharcolta, hogy megnyílt 1985-ben (felújított épületben), új helyén a Tokaji Múzeum, aminek vezetését már átadta az akkor kinevezett muzeológusoknak. 1985-ben jelent meg a Gondolat Kiadónál „A tokaji” c. könyve, amely 1986-ban megkapta a párizsi székhelyű Bor Világszövetség díját. 80. életévéig (1992-ig) bejárta még a múzeumba dolgozni, utána saját kiadásában több kis könyvet publikált.

1998-ban másodszor is megnősült. Felesége: Ritter Rózsa, pedagógus. Budapestre költöztek, de haláláig művelte a szőlőjét Tokajban. 2010. december 28-án 99. életévében halt meg Budapesten, 2011-ben temették el Tokajban. A város saját halottjának tekintette.

2011-ben az alakuló Tokaji Népfőiskola felvette a nevét, 2014-ben életrajzi könyvet adott ki róla a Magyar a Magyarért Alapítvány. Halálának 5. évfordulóján a Tokaji Múzeum életrajzi dokumentumainak bemutatásával tiszteleg előtte. Pap Miklós polihistor életműve meghatározó tudományos és kulturális jelentőséggel bír Tokaj város életében.

A települési értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája

<http://magyaramagyarert.hu/images/pdf/tokaj-telepulesi-ertektar-2019.pdf>

Mankovits Tamás (szerk): Pap Miklós 1912-2010. Tokaj, 2014.

Demján Szabolcs-Makoldi Miklós-Mankovits Tamás: Tokaj és környéke értékei. Magyar a Magyarért Alapítvány, Tokaji Pap Miklós Népfőiskola, Budapest, 2018.